

شجاعت یکی از ارکان مهم حماسه / امروز بدون درست کردن جهان نمی‌توان ایران را آباد کرد

حجت الاسلام علیرضا پناهیان در دهه اول محرم، در دانشگاه هنر با موضوع «عنصر شجاعت در هنر و حماسه» به ایراد سخنرانی پرداختند. گزیده‌ای از اولین جلسه این سخنرانی در ادامه می‌آید:

- توجه به موضوع «هنر و حماسه»، صرفاً به دلیل تناسب مکانی این جلسه با هنر نیست، بلکه به این دلیل است که هنر، محصول و پدیده‌ای است که در زندگی، مصرف روزانه پیدا کرده است. ما اگر هنرمند هم نباشیم، جزء مصرف‌کنندگان دائمی تولیدات هنری هستیم. زندگی انسان عجیب با هنر است، لذا **باید مصرف‌کنندگان هم به اندازه هنرمندان از این پدیده سر در بیاورند.** دلیل دیگر توجه به هنر این است که دین ما اساساً پدیده زیبایی است و با نگاه زیبایی شناختی باید به دین نگریست و **وَ لَكِنَّ اللَّهَ حَبِّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَ زَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ** (سوره حجرات، آیه ۷) دین زیبا است و انسان‌ها را زیباتر تربیت می‌کند. با استفاده از هنر است که زیبایی دین را می‌توان فهمید و به دیگران هم منتقل کرد.
- دلیل توجه به حماسه این است که اهل هنر باید از زاویه حماسه و بویژه حماسه حسینی به هنر نگاه کنند تا هنرشان تقویت شود. حماسه مهمترین عامل باقی نگهدارنده قیام امام حسین(ع) است. اگر این همه غم در کربلا بود، ولی حماسه در کربلا نبود، کربلا فراموش می‌شد. اگر این همه مظلومیت در کربلا بود ولی حماسه در کربلا نبود، کربلا فراموش می‌شد. **اگر حماسه نبود، مظلومیت به تنهایی تاب نگهداشتن حماسه حسین(ع) را در دل تاریخ نداشت.** اگر محبت ما به امام حسین(ع) بود، ولی با شادی و خرسندی ما از حماسه حسینی نمی‌آمیخت، ما خود نگهدارنده محرم در دل‌هایمان نبودیم و آن را سینه به سینه به دیگران منتقل نمی‌کردیم. ما به حماسه حسینی افتخار می‌کنیم و حماسه، عنصر کلیدی در کربلا است.
- اگر حماسه از زندگی بشر جدا شود، این بشر، بشری مرده است. **سرگرمی‌های انسان اگر با حماسه همراه نباشد، مبتذل خواهد شد.** حماسه هم لذت مکنون در کربلاست و هم ضرورت جاری در زندگی ما است. اگر از حماسه لذت ببریم، از چیز دیگری لذت نخواهیم برد و به همین دلیل لازم است به حماسه و هنر بپردازیم.
- **هنر خالی از حماسه، هنر شهوت و جنایت است.** هنری است که موضوع آن نه عاطفه است و نه انسانیت. هنری است که به هواپرستی و خودپرستی منجر خواهد. اما هنری که با حماسه آشنا شد، حرف‌های بلندی برای گفتن دارد کرشمه‌هایی که در سر انگشتان هنرمند باید اثر هنری خلق کند، اگر ناشی از حماسه باشند، بی‌نیاز از بسیاری از زخارف دنیا به خلق اثر هنری خواهند پرداخت.
- بچه‌های خود را با حماسه تربیت کنیم تا مرد باشند. وضعیت اخلاق در جامعه، با موعظه اخلاقی درست نمی‌شود، با کلاس اخلاق درست نمی‌شود؛ ولی با حماسه درست می‌شود. ۳۰ سال است که از تمام ادعاهای انقلابی‌گری و مذهبی‌گری ما می‌گذرد ولی مجالس ماه رمضان یک درصد مجالس ماه محرم رونق ندارد. عبادات و اعتقادات، مانند حماسه تأثیرگذار نیستند. حماسه است که مردم را در خیمه عبادت جمع می‌کند و آدم درست می‌کند.

• با توجه به آیه وَ لَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ (آیه ۵۵ سوره بقره)، «امتحان با ترس»، هم به عنوان اولین امتحان ذکر شده و هم فراوان‌ترین امتحانی است که خدا از بشر می‌گیرد. بسیاری از اوقات خداوند که می‌خواهد ما را امتحان کند، ما را با ترس امتحان می‌کند تا ببیند «چه موقع» نمی‌ترسیم. در امتحان با ترس، فقر نیست، بلکه «ترس از فقیر شدن» است، مریضی نیست، بلکه «ترس از مریضی» است؛ مرگ نیست، بلکه ترس مرگ است. آشنایی با ابعاد مختلف امتحان با ترس، ضرورت مفهوم مهمی به نام «شجاعت» را نشان می‌دهد و شجاعت یکی از ارکان مهم خلق حماسه است.

• در شرایط امروز هر آدم مذهبی با اطلاعاتی که کم یا زیاد دارد، می‌تواند در جهان تأثیرات شگرفی بگذارد. جهان به حداقل‌های دانایی‌های شما نیاز دارد، ولی هر کسی به دنبال کاری و شغلی و درآمدی رفته است. این زندگی کارمندی، ضدحماسه است و همه را سرگرم کرده است. از خواب و خیال زندگی محدود خانوادگی بیرون بیاییم. **شعار از آبادی ایران اسلامی، قدیمی شده است. ایران را بدون درست کردن جهان نمی‌توان آباد کرد. الان یا باید ریشه ظلم را در جهان کند، یا ظلم جهانی ریشه ما می‌کند.** البته در این نبرد، ما جلوتر هستیم؛ ولی حیف است که در چنین حماسه‌ای شریک نباشیم. رسالت جهانی خود را بشناسیم. تو مسئولیت داری که این حماسه را در جهان رهبری کنی. قبل از اینکه حماسه جهانی اسلام سراغ تو بیاید، تو باید سراغ حماسه جهانی اسلامی بروی، در همه جای عالم نیاز به تو هست. زشت است که اینترنت باشد ولی جوان ایرانی از دل جوانان شرق و غرب عالم خبر نداشته باشد.

